

Oduprimo se financijskoj diktaturi

<http://www.h-alter.org/vijesti/europa-regija/oduprimo-se-financijskoj-diktaturi>

3.4.2012. [Prijevod: Marina Kelava E\\_ropa/regija](#)

**Na drugoj Socijalnoj proljetnoj konferenciji održanoj 29. i 30. ožujka u Bruxellesu, oko 150 ljudi, u ime više od 40 organizacija, sindikata, NVO-a i socijalnih pokreta iz 20 europskih država, objavilo je svoj plan akcija usmjerenih protiv štednje koju nameću nacionalne vlade i Europska komisija. H-Alter donosi prijevod političke deklaracije i planiranih akcija koji su usvojeni na skupu u Bruxellesu.**

*Na drugoj Socijalnoj proljetnoj konferenciji u organizaciji [Zajedničke socijalne konferencije](#) održanoj 29. i 30. ožujka u Bruxellesu, oko 150 ljudi, u ime više od 40 organizacija, sindikata, NVO-a i socijalnih pokreta iz 20 europskih država, objavilo je svoj plan akcija usmjerenih protiv štednje koju nameću nacionalne vlade i Europska komisija. Kako će većina država članica ratificirati Sporazum o stabilnosti s naglaskom na koordinaciju i upravljanje novčane i gospodarske unije, te organizacije smatraju da ovaj proračunski pakt "ometa bilo kakav prijelaz na prijateljski prema okolišu i održiv društveni i gospodarski model i zadaje ozbiljan udarac demokraciji".*

*Također, pozvali su na održavanje alternativnog Summita. Više o Alter Summitu pročitajte u tekstu iz ožujka ["Bez neoliberala, bez tehokrata"](#).*

*H-Alter donosi prijevod političke deklaracije i planiranih akcija Zajedničke socijalne konferencije koji je usvojen na skupu u Bruxellesu.*

### **Oduprimo se financijskoj diktaturi - Povratimo demokraciju i socijalna prava!**

Politička deklaracija i koordinirane akcije - Zajednička socijalna konferencija 2012.

### **Otkuda dolazimo**

1. Zajednička socijalna konferencija (JSC) je prošle godine postavila svoju dijagnozu krize. Naglašena je njena sistemska priroda: financijska, ekonomska, društvena, ekološka i politička. Kriza ukazuje na neuspjeh razvojnog modela i dva desetljeća neoliberalizma. JSC je također prokazala neoliberalni karakter vladinih odgovora na krizu. Europski prosvjedi, poput onih 29. rujna 2010. godine, nisu dosada uspjeli obrnuti ravnotežu sile, pa želimo nastaviti graditi ravnotežu moći svim dostupnim sredstvima i udruženi sa svim društvenim silama: sindikatima, pokretima, academicima, političkim predstavnicima.

### **Naša dijagnoza sadašnjosti**

2. Prošle smo godine iskusili ubrzavanje krize u Europi. Europski se skupovi umnožavaju, ali u potpunosti ne uspijevaju postići svoje proklamirane ciljeve, "povratiti povjerenje u financijska tržišta" i riješiti krizu u eurozoni. Na vidiku je druga bankarska kriza u Europi; mjere štednje koje se zajedničke provode u svim državama izazvat će sveobuhvatnu recesiju, a u Grčkoj i ostalim državama, čak i depresiju. Javni dug, nezaposlenost, siromaštvo i nejednakost povećavaju se zabrinjavajućom brzinom.

3. Europski vođe nisu zaključili da su mjere štednje društveno destruktivne i ekonomski suicidalne, već da ne idu dovoljno daleko. Od prošle godine, europski vođe rade na projektu "ekonomskog upravljanja" i pokazuju neviđeni institucionalni aktivizam. Dodavanjem uzastopnih slojeva, europski čelnici planiraju ojačati štednju i učiniti ju neopozivom. Nakon diskretnog usvajanja "Six Pack-a", uvođenja glasanja obrnute većine, fiskalnog principa "zlatnog pravila", dijelovi "Two Pack-a" donose se u najvećoj tišini. Ratificiraju se dva opasna sporazuma, koja se odnose jedan na drugi (Ugovor o mehanizmu europske stabilnosti i Fiskalni pakt). Ovo utvrđuje fiskalna pravila i usvojene postupke ili one koji će se tek usvojiti i čini ih još strožim. Prema **Angeli Merkel**, "svrha Fiskalnog pakta je ubaciti stalno ograničenje duga u nacionalna zakonodavstva. Ovo ograničenje će biti trajno i obavezujuće!". **Jose Manuel Barroso**, predsjednik Komisije predsjednika, govori o "tihoj revoluciji".

4. Ubrzavanje europske agende otkriva promjenu prirode krize. Europska komisija i vijeće koriste šok "kriza javnog duga" kako bi promijenile europsku ekonomiju slijedom radikalne monetarne i neoliberalne vizije koju promovira Europska središnja banka. Prema toj viziji, ekonomske poluge (monetarne, fiskalne, radne...) trebalo bi sve više micati izvan dosega parlamenata i građana, koje se *a priori* ocjenjuje kao nesposobne donositi dobre odluke. U suprotnosti sa samom idejom demokracije, žele vladavinu tehnokrata (Europska središnja banka, Komisija, MMF ...) i slijepih i antisocijalnih pravila (Pakt o stabilnosti, ekonomska kontrola, zlatno pravilo, Europski monetarni sustav, ...). S ekonomskim upravljanjem neoliberali su na putu da realiziraju svoj san: ekonomsku politiku usidrenu u ustavima, podređenu logici tržišta i interesu velikih interesnih skupina. Europski sud pravde koji je već s nekoliko uhićenja podredio radnička prava "ekonomskoj slobodi", u tom okviru igra sve važniju ulogu, postaje vrhovni sudac fiskalnih politika država članica.

5. Gore navedene promjene proizašle su posebice iz činjenice da je ekonomska moć transnacionalni ili multinacionalni usko povezana s financijskom i političkom moći europskih institucija i nacionalnih vlada. One igraju vodeću ulogu u destrukciji socijalnih i radnih prava (kolektivno pregovaranje, sindikalna prava, radni uvjeti), u padu stvarnih plaća i udjelu plaća u BDP-u (s novom kontrolom troškova po jedinici plaće u "ekonomskom upravljanju"), te u prekarizaciji rada (ponovno pojavljivanje dnevnih, eksplozija privremenih radnika, lažni self-menadžeri...)

6. Politike štednje uništavaju socijalne i javne službe, pogađajući posebno neke dijelove građanstva: žene, mlade, migrante.

1. Žene koje su zaposlene na većini prekarnih poslova i odrađuju većinu "poslova društvene reprodukcije", a politike štednje ih masovno vraćaju natrag iz društvenih usluga u kućnu sferu;

2. Mladi koji osjećaju težinu visoke razine nezaposlenosti;

3. Migranti koji strahuju od rasizma i represije, te gube svoja ljudska i radna prava.

7. U našoj povijesnoj borbi za demokraciju, godinama smo se suočavali s koncentracijom i konfiskacijom moći. Evolucija tijekom posljednje dvije godine pospješuje pomak do oligarhije, uključujući i imenovanje tehnokrata iz bankarskog sektora na čela vlada. Mi podržavamo jedinstvo europskih naroda. No, uočavamo da europskim projektom dominira mali broj nacionalnih i europskih čelnika, koji djeluju u ime financijske i gospodarske elite. Osuđujemo organiziranu korupciju i dobrovoljnu inertnost vlada prema onima koji izmiču porezu i poreznim utočištima. Takva je Europa osuđena na propast i potiče preporod ksenofobičnih nacionalizama i "liberticidne" politike.

## Što učiniti? Naše alternative

8. JSC zahtijeva da se zaustavi politika štednje - baš suprotno, socijalna prava i javne službe moraju se unaprijediti kao razvojni model - i slijedi drugačiji pristup pitanju duga. Usvajanje politika štednje u vremenima velikih ekonomskih kriza je najgori politički izbor. Uzrokuje ogromnu društvenu patnju, a ne odgovara na ekonomske probleme koji su uzrokovali krizu.

9. Vjerujemo da se mora preispitati sam princip otplate dugovanja. U svakom slučaju, ne može imati prednost pred suverenosti države, dobrobiti ljudi i očuvanjem okoliša... kao što je trenutno slučaj u zemljama koje su podvrgnute diktatu Trojke (Europska središnja banka, Komisija, MMF) i Vijeća EU. Pozivamo na reviziju javnog duga u svim europskim zemljama pod kontrolom građana za procjenu dijela duga koji je ilegalan i čije opterećenje i otplatu građani ne bi trebali snositi. U većini zaduženih europskih zemalja tražimo da se najprije zaustavi iskrvarenje od servisiranja duga, uz moguću obustavu plaćanja ili druga rješenja u interesu naroda.

10. Pitanje duga postavlja gorućim pitanje porezne pravde. Zahtijevamo: zajedničku europsku poreznu strategiju u korist građana; povećanje poreza na dobit i poreza na više dohotke, porez na bogatstvo, oporezivanje svih financijskih transakcija kako bi se povećali prihodi i obuzdale spekulacije; koordiniranu borbu protiv prijevare, utaje poreza i korupcije.

11. Monetarna politika mora odigrati ključnu ulogu u zaštiti države *vis-à-vis* ucjene financijskih tržišta i rejting agencija. Moraju se promijeniti status i zadaće Europske središnje banke. Uz stabilnost cijena, potpora zapošljavanja i ulaganja (uključujući ulaganja potrebna za ekološku tranziciju i socijalnu zaštitu), učinkovite kontrole financijskih operatera, zaštita od financijskih spekulacija... moraju biti bitne misije Europske središnje banke. Toj banci i nacionalnim središnjim bankama mora biti dopušteno da posuđuju novac državama pod europskom demokratskom kontrolom<sup>1</sup>. Mora se preispitati neovisnost Europske središnje banke. Izravno djelovanje Eurospke središnje banke mora biti usmjereno u korist radnih mjesta i javnih službi.

12. Kolektivno pregovaranje je središnji element demokracije. Pregovaranje i kolektivno djelovanje demontiralo se tijekom dva desetljeća. Dogma konkurentnosti tjera sve države da smanje socijalna i radna prava, kako bi ograničile slobodu kolektivnog pregovaranja i djelovanja. Nije više prihvatljivo da multinacionalke upotrebljavaju i zloupotrebljavaju zapošljavanje, ucjenama prisiljavajući radnike da prihvate smanjenje svojih prava i pogoršanje radnih uvjeta. Želimo obrnutu društvenu harmonizaciju u svim europskim državama. Države koje akumuliraju trgovinske viškove putem politike socijalnog dumpinga moraju biti pozvane na red.

13. Povijesno gledano, dio prosperiteta Europe temelji se na iskorištavanju bogatstva i rada ostatka svijeta, posebno zemalja na Jugu. Trgovinske politike EU pridonose održavanju ove eksploatacije. Moguće je definirati alternativni mandat za vanjske trgovinske politike. Podržat ćemo savez koji će se osnovati kako bi ispunio taj cilj, a protivimo se sporazumu o slobodnoj trgovini o kojem se trenutno pregovara, jer favorizira veliki biznis, a ne ljude na Jugu ni radnike u Europi.

14. Zahtijevamo novi model ekološkog, industrijskog, društvenog i demokratskog razvoja.

1. U idućem desetljeću, naše ekonomije i naša društva bit će se prisiljeni preoblikovati kako bi se prilagodili manjku nafte, te kako bi postupno isključili nuklearnu energiju i spriječili klimatsku katastrofu. Moramo iskoristiti priliku koju nudi ova kriza, ne vraćanjem u sedlo zastarjelog i štetnog neoliberalizma, već radikalnim promišljanjem naše ekonomske strukture i načina na koji živimo i konzumiramo.

2. Digitalne tehnologije, koje dubinski mijenjaju naša društva, omogućuju osmišljavanje novog industrijskog modela, koji može biti zasnovan, ne više na tržišnom natjecanju i masovnoj potrošnji, već na gospodarstvu koje se temelji na zajedničkom doprinosu između aktera.

3. Novi društveni model nužno mora biti utemeljen na prioritetu zadovoljavanja društvenih potreba, uz razvijanje visoke razine socijalne zaštite i javnih službi (skrb za djecu, zdravstvo, stambeno pitanje, obrazovanje...)

4. Želimo početi razmatrati demokratske alternative širom Europe, zahtjeve koje traže pokreti i borbe koje se razvijaju danas. Želimo se usprotiviti ovakvoj demokratskoj obnovi, protiv sporazuma o fiskalnom paktu, te enormne moći korporacija i drugih lobista u institucijama EU. Ovaj novi demokratski model mora naravno, naglasiti jednakost između muškaraca i žena.

## **Kampanje i akcije koje treba razviti**

15. S tekućom krizom, neoliberalizam je pretrpio ekonomski i teorijski poraz. To se zasada nije transformiralo u politički poraz. Ni kriza, ni masovne demonstracije u državama koje je kriza najteže pogodila nisu još dovele na vlast vlade spremne obrnuti te politike; zato hitno trebamo transnacionalnu konvergenciju borbi.

16. Samo demonstriranjem naše sposobnosti djelovanja moći ćemo izazvati ovaj *novipensée unique*. Već smo to spomenuli prošle godine. "Suočeno s vrlo dobro artikuliranim političkim silama, naše političko i društveno djelovanje je često patilo od odvojenih pristupa između dvije razine vlasti (nacionalne i europske). [...] Središnja točka našeg pristupa je ta što od samog početka želimo za sva pitanja pristup na obje razine, i za analize i za razmišljanje." Prelazimo s riječi na djela; skup druge Zajedničke socijalne konferencije odlučio je sudjelovati u sljedećim akcijama, koje smo inicirali mi ili drugi europski društveni pokreti, te pozvati ostale da se pridruže.

1 Ovo je već moguće jer paragraf 2. članka 123. Ugovora o funkcioniranju Europske unije omogućuje javnim kreditnim institucijama refinanciranje od strane Eurospke središnje banke i nacionalnih središnjih banaka.

## **Prioritetne akcije i kampanje u 2012. godini**

Uvodna bilješka: Zajednička socijalna konferencija predlaže organizacijama sljedeće akcije i kampanje. Očito, ne pozivamo svaku organizaciju da provede svaku od predloženih ideja.

1. Zbog ozbiljnosti trenutne situacije JSC poziva europske snage da se ujedine u svojim borbama. Moramo obnoviti novi zajednički europski prostor: nedostatak vidljive alternative i mobilizacijskog prostora ometa mobilizaciju na europskoj razini. *Alter Summit* bi trebao odigrati tu ulogu. Danas, s nekoliko organizacija i društvenih pokreta, intelektualaca i predstavnika europske ljevice, predlažemo prve korake prema ovom *Alter Summitu* u otvorenom postupku, otvorenom svim snagama koje žele dubinsku promjenu u EU.

Zato ćemo podijeliti neke važne događaje civilnog društva: euro-mediteranski seminar Odbora za otpis dugova Trećeg svijeta (CADTM) 7. travnja; CEO - TNI sastanak 5. i 6. svibnja; Zagreb Subversive Forum od 13. do 19. svibnja; Frankfurt 18. i 19. svibnja; sastanak u Ateni u rujnu; 10 + 10 u Firenci u studenom...

2. Aktivno ćemo se uključiti u niz skorih akcija za unaprjeđenje ciljeva koje dijelimo. Bit ćemo aktivni:

1. u travnju na euro-mediteranskom sastanku kampanja za reviziju javnog duga;
2. u svibnju u Frankfurtu po pitanju Europske središnje banke;
3. na Globalnom danu akcije 20. lipnja, povezano s narodnim summitom Rio +20, kako bi se gradio otpor protiv zelenog neoliberalizma
4. kampanji Europske federacije sindikata javnih službi koja će biti lansirana 24. travnja i akcijama pokreta za vodu kao javnog dobra (paradigmatskog!)

3. Razvijat ćemo ili podupirati transnacionalne kampanje na sljedeće teme:

1. građanska revizija javnog duga, s posebnim naglaskom na utjecaj duga na žene;
2. mobilizacijske kampanje protiv ratifikacije fiskalnih ugovora u nacionalnim parlamentima, s referendumima u europskim državama kada je to korisno i moguće;
3. kampanje za raspodjelu bogatstva (usklađivanje plaća i primjereni europski minimalni dohodak);
4. transformacija uloge Europske središnje banke s omogućavanjem posuđivanja europskim državama s vrlo niskim kamatama i pod demokratskom kontrolom kako bi se omogućio razvoj zapošljavanja i javnih službi, ispunile socijalne potrebe i počela ekološka tranzicija; i prisiljavanje Europske središnje banke da otkupljuje dug na sekundarnim tržištima, sve dok ne bi bio ukinut;
5. Kampanje za poreznu pravdu, povezano s danom akcije planiranim za 2013. godinu;
6. Kampanje protiv korupcije (također, potraga za načinima revizije razine korupcije);
7. Kampanja protiv sporazuma o slobodnoj trgovini i za alternativni trgovinski mandat za EU;
8. Kampanja za obranu javnih i univerzalnih zdravstvenih službi kao socijalnog prava.

4. Predlažemo provedbu jedinstvenih građanskih odbora u svim europskim gradovima, povezujući aktiviste, žene i pokrete mladih, sindikaliste, "Indignados" i političke predstavnike kako bi se oduprli EU napadima, i izgradili masovni pokret solidarnosti s Grčom i svim populacijama u borbi protiv mjera štednje, ne zaboravljajući na države istočne i srednje Europe, koje su prve bile pogođene oštrom štednjom.

5. Branit ćemo pravo na zajedničku akciju u Europi. Stoga ćemo raditi na direktivi o radnicima migrantima koja je trenutačno u reviziji, i protivit ćemo se usvajanju predloženog propisa *Monti II*, što predstavlja veliki napad na socijalna prava i pravo na štrajk:

1. kroz akcije senzibilizacije europskih parlamentaraca;
2. razmatranjem svrhovitosti korištenja pravnih sredstava kako bi se suprotstavilo *Montiju II* i drugim napadima na naša prava.

6. Napraviti ćemo komunikacijski alat za pripremu *Alter Summita*, za kruženje informacija o kampanjama koje provodimo ili podržavamo, za pojačavanje alarma o anti-društvenim i anti-demokratskim napadima u našim zemljama, uključujući uništavanje kolektivnog pregovaranja.

Niz pitanja uz sve ove teme produbljeno je na radionicama: važni rezultati i rasprave zahtijevaju produbljivanje. To će se prikupljati u pratećim publikacijama.